

ÚTMUTATÓ

A kéknyelv-betegség magyarországi megállapítása miatt a jogszabályoknak megfelelően el kellett rendelni a kitörés gócpontjától számított 100 kilométeres sugarú védőkörzet felállítását, valamint e körül további 50 km széles sávban a megfigyelési körzet létrehozását.

A betegség iránt a házi és vadon élő kérődző állatok egyaránt fogékonyak. A kórokozó vírus szúnyogok által terjed.

A betegségnek nincs semmilyen emberi egészséget veszélyeztető hatása.

A védő-és megfigyelési körzetben (továbbiakban korlátozás alatt álló terület) a betegség iránt fogékony állatokat csak a jelen Útmutatóban meghatározott feltételekkel lehet szállítani. A korlátozások az élelmiszerek előállítását és forgalmazását nem érintik.

Általános megelőző intézkedések

Az állattartóknak a telepeiken fokozottan be kell tartani az általános járványmegelőzési intézkedéseket, különös tekintettel az idegen állományból származó állatok betelepítés előtti megfelelő elkülönítésére.

Magyarországra történő beszállítás feltételei

Import állatok esetében, a kéknyelv-betegség szempontjából nem mentes országokból származó állatok, valamint belföldi szállításkor a korlátozás alá eső területről érkező állatok esetében a beszállítást és karanténosítást csak olyan állattartó telep esetében lehet engedélyezni, ahol nem tartanak fogékony állatot. Ettől eltérni csak az MgSzH Központ ÁAI előzetes jóváhagyásával lehetséges.

Nem oltott állatok:

A karanténosítás ideje alatt el kell végezni az állatok egyedi szerológiai vizsgálatát kéknyelv-betegségre.

A szerológiai vizsgálat során pozitívnak bizonyuló állatokat haladéktalanul virológiai vizsgálatnak kell alávetni (alvadásban gátolt vérminta küldése az MgSzH ÁDI-ba).

A vizsgálat során viropozitív állatokat haladéktalanul (48 órán belül) ártalmatlanítani kell.

A szeropozitív, de vironegatív egyedeket haladéktalanul le kell vágatni.

Vakcinázott állatok:

Az Európai Unióból származó vakcinázott állatok csak abban az esetben hozhatók be, ha az érkezést megelőzően legalább 48 órával megküldött értesítés tartalmazza az állatok egyedi, akkreditált laboratórium által elvégzett virológiai vizsgálatának eredményközlőjét.

Ennek elmulasztása vagy hiányos dokumentáció küldése esetén a szállításért felelős személy minden esetben állat-egészségügyi bírsággal sújtandó.

Amennyiben a virológiai vizsgálat megtörténtét legkésőbb a szállítmány érkezéséig nem tudják igazolni:

- a) a szállítmányt vissza kell fordítani, vagy
- b) az állatokat le kell vágatni.

A karanténban szarvasmarhák esetében minden esetben el kell végezni 72 órán belül az egyedi PCR vizsgálatokat. A vizsgálat során viropozitív állatokat haladéktalanul (48 órán belül) le kell öletni és az állati hullát 1. kategóriájú melléktermékként ártalmatlanítani kell.

Szállítás:

A védőkörzetből a megfigyelési körzetbe, illetve a korlátozás alatt álló területről korlátozás alatt nem álló területre tilos a fogékony állatok, illetve az állati sperma, petesejt, embrió kivitele. Ez alól felmentést csak az illetékes megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága adhat. A kiviteli tilalom alóli mentesség feltételeit a 1266/2007/EK bizottsági rendelet tartalmazza.

- Kiszállítás uniós tagállamba: a vonatkozó harmonizált bizonyítványban a megfelelő kiegészítő garanciák igazolásával történik.
- Kiszállítás Magyarország mentes területeire: a kiegészítő igazolás kitöltésével. Az igazolás a kiállítástól számított 2 napig érvényes.
- Harmadik országba történő kiszállítás: a kétoldalú megállapodás keretében elfogadott bizonyítványmintákkal.

A jelenleg hatályos bizonyítványok elfogadásakor Magyarország teljes területe mentes volt. A 3. országokat nem kötik az uniós jogszabályok, ezért előfordulhat, hogy szabályosan kitöltött dokumentummal sem engedik be a szállítmányt. A kiszállítás megkezdése előtt érdemes egyeztetni a kereskedelmi partnerrel, annak érdekében, hogy egyértelmű legyen, Magyarország jelenlegi járványügyi helyzetében is fogadják az állatokat.

A 100 km sugarú védőkörzeten belül az állatok szabadon szállíthatók, amennyiben nem mutatják a betegség klinikai tüneteit. Az 50 km széles megfigyelési körzeten belül szintén akadálymentes a szállítás. Azonban ezekben az esetekben a szállítójárművek és az állatok rovarok elleni védelméről gondoskodni kell, hogy megakadályozható legyen a betegség továbbterjedése. A szállítmányt kísérő állategészségügyi igazoláson fel kell tüntetni, hogy az állatok mely korlátozás alá eső területről származnak: "Kéknyelv betegség miatt elrendelt megfigyelési/védőkörzetből származó állatok."

Mind Magyarország korlátozás alatt álló területeiről, mind nem mentes országból érkező állatok esetében a rendeltetési hely szerint illetékes állategészségügyi hatóságot 48-72 órával a várható érkezés előtt értesíteni kell a szállítmány érkezéséről, valamint meg kell küldeni részére az állategészségügyi bizonyítvány egy másolati példányát.

Alacsonyabb kockázatú területről magasabb kockázatú területre (azaz mentes területről korlátozás alatt álló területre, valamint a megfigyelési körzetből a védőkörzetbe) az állatok külön garanciák nélkül is beszállíthatók.

Gyűjtőállomások és kereskedőtelepek

Mivel a gyűjtőállomásokon összegyűjtött kérődzők állategészségügyi státuszát a kiszállításnál kiállított igazoláson külön-külön nem lehet feltüntetni, ezért az állomásokon egyidejűleg csak azonos státuszú helyről (védőkörzet és megfigyelési körzet vagy korlátozás alá nem eső terület), származó és azonos hasznosítási irányú állatok tartózkodhatnak.

Vágásra szánt állatok akkor szállíthatók be a telepre, amennyiben beszállításnál rendelkeznek a 1266/2007/EK rendelet 8. cikk (4) pontjának megfelelő igazolással.

Korlátozás alatt álló területen lévő gyűjtőtelepre korlátozás alatt nem álló területről származó vágásra szánt állatok akkor vihetők be, ha rendelkeznek a 1266/2007/EK rendelet 8. cikk (4) pontjának megfelelő igazolással.

Korlátozás alatt álló területről származó állatok csak korlátozás alatt álló területen található gyűjtőtelepre szállíthatók.

A járványügyi helyzetre való tekintettel további intézkedésig a korlátozás alá eső területen lévő gyűjtőtelepet elhagyó szállítmányok létszámának, összetételének későbbi megváltoztatása TILOS.

Szállítás azonnali vágásra

Korlátozás alatt álló területekről azonnali vágásra az állatok abban az esetben szállíthatók, ha megfelelnek mindhárom alábbi feltételnek (1266/2007/EK rendelet 8. cikk):

- a származási gazdaságban 30 napon belül nem fordult elő a kéknyelv betegség,
- az állatok az érkezést követő 24 órán belül levágásra kerülnek,
- az szállítmányt indító hatósági/jogosult állatorvos a berakodás előtt 48 órával értesíti a rendeltetési hely szerinti illetékes hatóságot a szállítmány érkezéséről (belföldi szállítás esetén fax küldése az illetékes megyei igazgatóságra, amelyet továbbítanak a vágóhídi kirendeltségre; külföldi szállítás esetén TRACES üzenet küldése).

Állati eredetű élelmiszerek szállítása

Mivel a betegségnek közegészségügyi, illetve élelmiszer-higiéniai vonatkozása nincsen, az állati eredetű élelmiszerek (hús, tej stb.) és termékek korlátozás nélkül szállíthatók, felhasználhatók.

Állatkertben, vadsparkban tartott vadon élő kérődző szállítása esetén előzetes vérvizsgálat nem szükséges, de a klinikai vizsgálatot el kell végezni. Az állategészségügyi igazoláson fel kell tüntetni: "Kéknyelv betegség miatt elrendelt megfigyelési/védőkörzetből származó állatok."

Eljárás hiányos szállítási dokumentáció esetén:

Amennyiben az állatok rendeltetési helye szerint illetékes hatósági állatorvos az állatokat kísérő szállítási dokumentumokat hiányosnak találja (bármilyen szempontból), elsődlegesen írásban nyilatkoztassa a vevőt arról, hogy minden szükséges dokumentációt az érkezést követő 48 órán belül hiánytalanul megküldenek a hatósági állatorvosnak és tudomásul veszik, hogy ha ez nem történik meg, a kérdéses állatok a 49. órában állami kártalanítás nélkül leölésre kerülnek.

Amennyiben a vevő a fenti nyilatkozatot nem írja alá, az állatokat haladéktalanul vissza kell szállíttatni a származási helyre az állattartó költségére.

Állatkiállítás, -vásár:

Az MgSzH Központ internetes honlapján megjelent, MgSzH Kp. ÁÁI által kiadott sajtóközlemény szerint **korlátozás alatt álló területen tartott állatkiállításra, -vásárra fogékony állatot bevinni tilos.**

Korlátozás alatt nem álló területen rendezett állatkiállításra, -vásárra korlátozás alatt nem álló területről származó állat az általános állatszállítási feltételeknek megfelelően vihető be. Korlátozás alatt álló területről származó állat csak a mellékelt belföldi kiegészítő igazolás alkalmazásával vihető be.

Ezt az ideiglenes intézkedést mindaddig fenn kívánjuk tartani, amíg a kitörést övező 20 kilométeres zónán belül a járványügyi helyzet felmérése be nem fejeződik. Ezen vizsgálatok eredményének függvényében lesz lehetőség esetleges módosításokra.

Monitoring:

1. Korlátozás alá vont területek:

A kitörést követően a vírus terjedésének ellenőrzésére a védő- és megfigyelési körzetekben megfigyelési programot kell működtetni a 1266/2007/EK bizottsági rendeletben meghatározottak szerint. Ez a juh- és kecskeállományok klinikai, valamint a szarvasmarha-állományok szerológiai vizsgálatán alapul.

Az állatorvosnak el kell végeznie a megyei igazgatóság által meghatározott területen valamennyi juh- és kecskeállomány nyilvántartásba vételét és állományvizsgálatát, melyről jegyzőkönyvet állít ki. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell az állattartó tájékoztatásának megtörténtét a betegséggel kapcsolatos kötelezettségeiről és a hatályos korlátozó intézkedésekről. Az eredeti jegyzőkönyvet az állattartóval alá kell írni, egy másolati példányát pedig az állattartó részére át kell adni. A klinikai monitoring a továbbiakban az állattartó bejelentésén alapul, azaz a kényelv betegség gyanúja esetén köteles arról haladéktalanul értesíteni az állatorvost.

Állatkertekben, vadsparkokban tartott fogékony állatok esetében a monitoring vizsgálatok a kiskérődzőkhöz hasonlóan klinikai megfigyeléssel történnek.

A szerológiai vizsgálatokhoz a körzetben található szarvasmarha-állományokból meghatározott számú, úgynevezett szentinel (őrszem) állatot kell kiválasztani. Ennek során figyelembe kell venni, hogy a megfigyelési program szerint két éven keresztül havonta kell a vérvizsgálatot elvégezni, így lehetőleg olyan egyedek kerüljenek kiválasztásra, melyek előreláthatóan 2 éven belül nem kerülnek eladásra vagy selejtezésre. A kötelezően vizsgálandó állatok számát 95 % konfidencia és 2 % szeroprevalencia figyelembevételével határoztunk meg (1266/2007/EK rendelet). Az előírt öszmintszám területi elosztását az adott megye határozza meg. Ennek meghatározására az alábbi főbb szempontokat kell figyelembe venni: földrajzi és ökológiai tényezők (nedves élőhelyek, melyek kedveznek a szúnyogok szaporodásának, pl. mocsarak, tavak), illetve az ilyen területeken található telepek állatlétszáma (kis- vagy nagylétszámú telep). A csak részlegesen érintett megyéknél a mintavétel csak a korlátozás alá vont területről történik.

2. Korlátozás alatt nem álló területek:

A 1266/2007/EK bizottsági rendeletben meghatározottak szerint 95% konfidencia és 0,5% prevalencia figyelembevételével évente egyszeri vizsgálat szükséges.

Szúnyogirtás:

A szúnyogirtás menetének pontos meghatározása az MgSzH ÁTI szakvéleményének

figyelembevételével egy későbbi időpontban kerül meghatározásra. Ezen ideig az alábbi ideiglenes intézkedést kell alkalmazni:

Amennyiben az állattartó érdeke megkívánja az azonnali szúnyogirtást, akkor bármely szabadforgalmú szert, mely használati útmutatója szerint alkalmas szúnyogirtásra, saját költségére beszerezheti. Az igazolás kiadásának feltétele, hogy a szer alkalmazásáról előzetesen értesítse az illetékes állategészségügyi hatóságot, aki a helyszínen a készítmény használati útmutatójának áttanulmányozása után igazolni tudja az abban foglaltakat (várakozási idő, hatástartam stb).